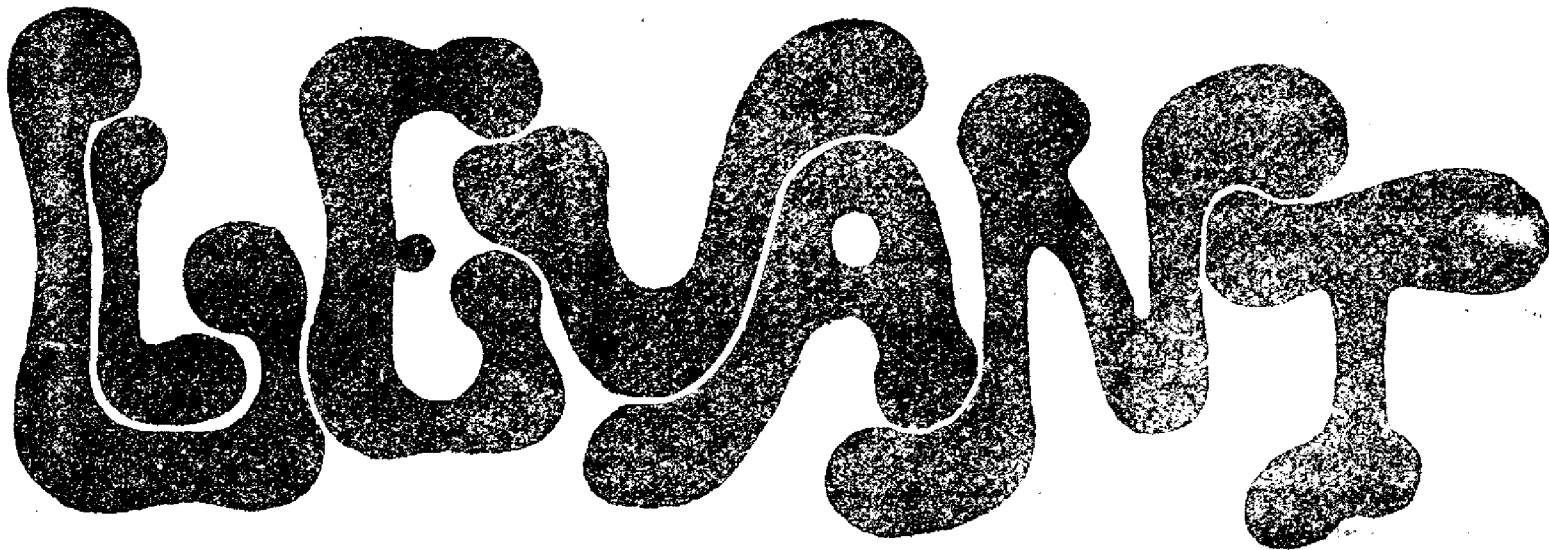

PREUS

Artá. Un trimestre.	1'50
A. Fora. Any.	7'00
Al Extranjer Id.	10'00

Número solt: 10 cts.

Redacció i administració
Quatre Cantons, 3
ARTA (Mallorca)

SETMANARI CATOLIC MALLORQUI

PER LA CULTURA DE MALLORCA

UNA ORDE DE CAVALLERIA INTEL-LECTUAL

Paral·lel al moviment patriòtic, que ara comença a donar senyals de vida a Mallorca, surgeix també el moviment cultural. Cultura i patriotisme, base essencial de prosperitat de tots els pobles, venen agermanats, al escalf vivificador d'un esponent arborament de nous ideals de resurrecció que venturosament, desde fa poc, es deixen sentir a Mallorca.

Una fervorosa Crida, adreçada a tots els mallorquins, va escampar la bona nova d'una projectada Associació per la Cultura, que a hores d'ara ja està dreturament encarrilada. Aquesta patriòtica iniciativa, que tant trobaven a faltar, va esser per a nosaltres com un raig de llum esplendorosa que nos ha retornat a l'ànima l'esperança d'una prompta renovació espiritual en nostra Terra benamada. Saludam amb franca simpatia, aquest esforç col·lectiu per la educació i cultura populars, que creim serà d'una eficàcia definitiva. La coneguda significació de cada un dels seus devaners homes nous que han deixat sentir vós noves-ajuntats en comunitat d'ideologia i d'entusiasme, és penyor de que, aquesta vegada, anam de dret al ressurgiment integral de Mallorca, la dolça pàtria de nostres amors.

Al entorn d'un tema de tanta amplitut i transcendència com és el problema de la Cultura a Mallorca, sigui'us permès comentarhi breument algunes apreciacions personals que, de temps, pugnaven per a manifestarse al exterior en forma d'

articles, no per esplai literari i sense un objectiu determinat, sinó digne, amb paraula sincera, les coses, pel seu nom amb el fi pràctic d'aportar el gra de arena de nostre poc valdre a la magra empresa de contrucció civilitzadora.

Entre nosaltres no és cap sorprenent revelació dir que la cultura a Mallorca parlant en general és... d'una nul·lidad esfereïdora. No ens dolgui formular, en termes concrets, aquesta crua afirmació. Aceptem la i confessem la; que el començament de l'esmena ha de consistir en reconeixernos i empagar-nos de la nostra falta de cultura.

I aquí ja no parlem de cultura en el sentit propi d'assimilació individual de lo que han produït les més altes intel·ligències en els diferents rams del saber humà, sinó concretant nos a la mínima significació de lluita contra l'ignorància i fins contra l'analfabetisme. En aquest punt el nostre enorme endarreriment cultural queda de cos present davant l'evidència incontrovertible dels fets. Les estadístiques oficials senyalen Mallorca com un dels pobles més analfabets d'Espanya. Lo qual vol dir que Mallorca és dels pobles més analfabets del món civilitzat. més del 70 per 100 no saben llegir ni escriure. Segons això; el sebre llegir i escriure que és el mínim de cultura que deuria exigir-se a tot ser conscient de la seva dignitat d'eriatura intel·ligent dotada d'una ànima immortal és encara entre nosaltres un article de luxe, només reservat a una petita minoria d'escullits. La immensa majoria dels mallorquins n'estan en dejú del pa esperi-

tual de la cultura. Més del 70 per 100 no saben voure en aquest món més que'l tros de terra que en paga de la suor del seu front els hi dona el pa material que ha de nodrir el seu cos de fane. El nodriment del esperit, el pa reconfortant de la cultura que tant poc costa d'obtenir, són innumbrables els qui no el tasten.

Els qui hem conviscut en diferents regions de la Catalunya continental hem comprovat, amb profunda amargor el grós desnivell de cultura i de civisme en que es troba Mallorca comparat amb els de fora. Més d'una vegada el nostre amor patri ha hagut de sentir-se rebaixat per la fiblada del menyspreu al veure que els visitants forasters de retorn al seu país parlen amb to d'indulgent commiseració de la pobresa espiritual dels insulars. no ens fassem il·lusions. Els estrangers que venen a Mallorca s'entornen amb la impressió de la nostra inferioritat i del nostre endarreriment. Fins hem vist estampat en qualca llibre molt llegit, que Mallorca, en certs indrets camperols, evoca la idea d'un poble primitiu, que tot just acaba de sortir de l'estat pastoril; (la paraula és forta però no massa injusta) les formidables acusacions que George Sand llançava contra nostra ignorància, eucara no han perdut per dissort, el fonament de veritat.

Està bé que tenguem les coves d'Artá, les oliveres de Valldemossa, i...—anava a dir els pins de Miramar— un cel blau com en lloc més es veu. Però tot això no dona dret a res. Perquè si només podem enorgullir nos de posseir aquestes bel·leses naturals— que tampoc sabem guardar— no tenguem la ridícula pretensió de

voler passar per un poble digne de la fama que li han volgut donar pintors i artistes. Ni nos fan gaire favor els forasters qu'en parlar de Mallorca han de fer sortir exclusivament la bel·lesa incomparable del paisatge i la candorosa bonhomia de la nostra gent.

La arrel de tots els nostres mals col·lectius està en que aquesta gent nostra no sent la necessitat de despertar d'un estat d'esmortiment letàrgic. Ha arribat a esser tradicional el rutinisme i la resignada indolència que en la major part dels Mallorquins s'endevina per tot lo que signifiqui renovació i vida nova.

Per damunt de tanta desolació espiritual, nostre temperament obstinadament optimista hi entreveu una Mallorca futura reconquerida i retornada al reialme de l'esperit per la novíssima Orde de Cavalleria Intel·lectual que suara han fundat els amics de la cultura.

P. DE MIRAMAR

De «Soller»

COMENTARIS

LES MARAVELLES DELS EMPELTS.

Diu una Revista yanqui que un tal Henry Platter posseeix una pomera que té empelts de 32 classes de pomes i 6 de peres.

Quant l'home va entrar a treballar la finca, l'arbre aquest era tort i fet malbé, però tapant els forats amb ciment, i tenint cura d'anar empellant cada any sobre les tanyades noves ha assolit una producció extraordinària de fruita, essent lo més interessant, que en fa de totes formes i tamany i colors.

I naturalment, cui fruita del mateix arbre, des de la més primerenca a la més tardana.

Aquets abre que realment ha d'esser una maravella, diu que are té 75 anys.

CARTA ABIERTA

Sr. Director de LLEVANT

Muy distinguido Sr. mior: Publicada, en el periódico de su digna dirección, una copia de las Bases para la designación de un Profesor de música, subvencionado por el Ayuntamiento, que me honro en presidir, se han suscitado entre nuestro público ciertas dudas que han dado lugar a suspicacias infundadas, para desvanecer las cuales me permito rogarle la publicación de la presente carta abierta, atención que le agradezco anticipadamente.

En la base segunda deberá entenderse que la residencia en la localidad que se obliga a los aspirantes no es en el momento de solicitar la subvención sino al tomar posesión del cargo, en caso de ser nombrados.

La aclaración de este punto obacuro no solamente influirá en que puedan solicitar la plaza profesores competentes de cualquier localidad sino que desvirtuara la especie propalada en ésta, de que la condición de tener estudios de piano que impone la base 3ª apuntaba a determinada persona, pues si desgraciadamente no son muchas las que en nuestra villa reúnan esta condición, no por esto hay lugar a suprimirla ya que en ningún establecimiento docente que merezca el nombre de tal se dan lecciones de solfeo sin acompañamiento de piano o armonium.

Aprovecho la ocasión para hacer constar que el Ayuntamiento al acordar subvencionar una Banda de música cuya necesidad el pueblo sentía, como reiteradamente lo expresó durante los varios años en que carecía de ella, ha tenido la precaución de no fomentar únicamente la creación de una Banda, formada con los restos de otras que en otros tiempos existieron, la cual más o menos pronto se disolvería por falta de elementos jóvenes, sino que ha querido al mismo tiempo gratificar al profesor, para fundar una escuela popular gratuita una de cuyas ventajas ha de ser la formación de un plantel del cual en adelante ha de nutrirse la la Banda, para su sostén y progreso.

Y al decir gratuita, como consta también en el apartado 1.º de la base 6.ª, me es preciso aclarar está palabra en el sentido de que la enseñanza de música lo será únicamente para los alumnos pobres cuya inscripción se acuerde.

Al hacer las anteriores aclaraciones no me mueve otro deseo que el de conseguir la posible unanimidad en un asunto que puede ser el principio de otras iniciativas culturales de gran importancia para nuestro pueblo.

Por lo demás estoy altamente satisfecho de la acogida que se ha dispensado a mi proyecto. No podría ser de otra manera si se tiene en cuenta: 1.º los considerables gastos que en años anteriores ocasionó la venida de bandas de otros pueblos y

2.º que el Ayuntamiento hubiera podido legalmente desarrollar esta iniciativa prescindiendo de concursos que solamente se han anunciado con el fin de obtener mayores probabilidades de acierto.

Repitiéndole, Sr. Director, mi agradecimiento por la publicación de las precedentes líneas, me reitero de V. affmo SS. q. e. s. m.

JUAN CASELLAS, ALCALDE.

DE SON SERVERA

En el Col·legi de les religioses Franciscanes, dissapte 14 del corrents comensaren les vacances estivals. Amb tal motiu comparqueren a dit centre d'ensenyansa totes les matriculades, dugunt posat cada una el devantal·distintiu amb l'escut de sa costura per rebre l'ur premi.

Hi assistiren com invitats el Farmaceutic D Antoni Cursach i els Vris. Srs. Lliteras i Puigros, davant els quals les alumnes més avanteljades recitaren monòlegs i alguns diàlegs.

Llevers anaren triant, per ordre, comensant per la primera, l'objecte o jugueta que era més de son gust; a la sotrida rebossaven d'alegria, repetint deslars: «fin an el pròxim curs».

—L'Ajuntament ha disposat el netejament de tots el femers, munts d'excrements i altres porqueries de per dins la vila ¡Fora brutícia!

—S'es presentat l'estiu amb tots els seus rigors. La batuda segueix. Les plages son diariament visitades.

Corresponsal

De Capdepera

Programa de la festa qu'els congregants dediquen al seu patró S. Lluís Gonzaga dies 24 i 25 de Juliol de 1923.

Dia 24, a entrada de fosca, Completa solemnes en la Capella de la Congregació.

A las 9 i mitja: Concert musical per la Banda de música que dirigeix D. Mi-

quel Lluís (a) Pelito i s'amollarán els sigüents focs artificials: Primer el Etna en erupció; consistirà amb un gran volcán que desperará continuament bombe i estrelles de variats colors i acabarà amb una bomba final. Combat del Garugú i consistirà en dos castells que se desperarán bombes mesclades amb hermoses flors quedant vensut el desmoro.

Gran jardinera despedint flors de colors i acabant amb un brollador de estrelles de color de plata.

Se despererán además coets d'honor amb tró, de gran gala, amb llums i bengales de variats colors.

Dia 25 a les 7 missa de comunió general pels Congregants i demás devots en la mateixa capella. Celebrará la missa el Rnt. D. Toni Font, vicari de Biniamar i també farà sa plática de comunió.

A las 9 i mitja acompanyada dels congregants per la banda mateixa des de el local de la congregació a la Iglesia Parroquial; a les 10 ofici en que predicará el dit Orador; el Chor Davidic cantarà la Misa den Ravanello, acabat ofici hei heurá refresc en el local de a congregació.

A les 5 corregudes de cintes que recorreran els carrers, Centro, Estrella Port i Plaza Orient, amenizará aqueste la banda de música.

A les 9 música i entre i entre en Pep Terrassa amollará globos grotesc i coets de varies clases i per final sa gran Rodella—Reina Victoria.

El número d'aquest programa que més entusiasme ha despertat és el de les corregudes de cintes que passen les 50; totes les joves del poble s'han destexinades en brodar i regalar ses millós cintes que han trobades i tots els joves se preparen per dur a bon fi aquesta renombrada festa.

Dimars dia 17 devers les 8 del vespre les campanes tocaren de foc i va esser en el Castell a la casa que habita l'amon Toméu, des Forn; no hey va haver desgracies personals i les pérdues no varren esser de molta d'importancia.

Corresponsal

Brillantíssimes Carreres de Cavalls en les festes de Sant Salvador

el dia 5 el capvespre

Aquestes carreres que s'iniciaren amb poc entusiasme, degut a circumstancies especials van a resultar extraordinaries o més be úniques dins Mallorca fa molts d'anys.

Tots sabem de quina manera han degenerat arreu les carreres de cavalls en que casi tot sol esser fictici, desde els premis fins als cavalls guanyadors.

Idó, aquestes sembla que van a esser de les poques veritat que s'hagen fetes a Mallorca. Podrán inscriuir-s'hi amb tota llibertat tots els cavalls famosos amb la seguredat que no hi haurá metáfases de cap classe. Garantia d'aixó n'es que la Real Societat Hipica de la qual n'es President efectiu D. Nicolau Cotoner ha autorisat a l'Empresa per anunciar que en elles se disputará el Campeonat de Balears en resistencia i velocitat. Els cavalls qu'en cada una guanyarán tendrán además del premi en metálic un Títol de campió i diploma d'honor i copa d'or i plata.

Además hi haurá una Carrera de Galop amb bons premis i diploma d'honor i altres Carreres especials de cavalls en les quals hei pendrán part els millors de tota Mallorca.

Además de les de cavalls se farán carreres pedestres de velocitat i resistencia també disputantse el campionat de Balears amb premis en metálic, diploma i copa, com també una carrera regional de bixicletes pel campionat.

Se publicarán programes especials amb anticipació i se senyalará plás per escriurer-se.

—

Segons notícies el bon artanenc recent viugut de l'Havana D. Bartomeu Ferrer per reforçar els premis en metálic se-

Bolsa de Barcelona

Cotizacions de la setmana

Desde el 13 de Juny al 19

Dies	Francs	Llures	Dollars	Marcos	Pesos argentins	Lires	Interior contat	Amortizable 5 p8	Amortizable 4 p8	Interior fi de mes	Banc d'Espanya
13	41'20	31'93	6'97	0'005	0'00	30'20	69'95	96'00	89'00	00'00	565'00
14	41'25	32'15	6'95	0'005	0'00	30'20	70'60	96'30	89'00	00'00	565'00
16	41'25	30'22	6'98	0'005	0'00	30'30	69'95	96'00	89'00	00'00	560'00
17	41'10	30'40	7'04	0'005	0'00	30'40	70'10	96'10	89'00	00'00	558'00
18	41'10	32'16	7'00	0'00	0'00	30'00	70'30	96'00	89'00	00'00	555'00
19	41'50	3'18	7'00	0'00	0'00	30'40	70'50	96'10	89'00	00'00	560'00

ENDEVINAIRES:

TIPOGRAFIA CATOLICA **DE** **A. FERRER GINART**

En aquesta impremta poden encarregar qualsevol treball d'impressió.

**TARJETES DE VISITA I D'ANUNCI, RECORDATORIS, CARTES I SOBRES
FACTURES I TOTA CASTA DE TREBALLS TIPOGRÀFICS.**

Especialitat en impresos per correus, mestres i carabiners segons els models oficials.

VENTES AL DETALL I AL EN GROS **DEMANAU QUALSEVOL CLASSE
DE PAPERS, LLIBRES, I ARTICLES
ESCOLARS I D'ESCRITORI.**

Quatre Cantons 3 - ARTA

SERVICIO DE CARRUAJES **DE** **BARTOLOMÉ FLAQUER**

(A) MANGOL

A todas las llegadas del Ferrocarril hay coche que parte directo para Cadepera y Calarratjada y de estos puntos sale otro para todas las salidas de tren.

Hay también coches disponibles para las Cuevas y viajes extraordinarios.

AGENCIA DE TRANSPORTES

Se sirven encargos para Palma y Estaciones intermedias.

PLASETA DE MARCHANDÓ.

Pasajes

Habana, Buenos Aires, Francia, y cualquier punto de América.

GRATUITAMENTE arreglo la documentación para poderse embarcar avisando con ocho horas de anticipación, por contar con personal activo e inteligente en el ramo. Para informes: Bartolomé Roca, Hostales, n.º 87

Los que deseen embarcarse de San Lorenzo, Son Servera, Capdepera o Artá pueden informarse en

ARTA

a **GUILLERMO BUJOSA**
CAN GANANCI

Eensaimades i panets

En lloc se troben millors que a la
PANADERIA Victoria

ES FORN NOU
D'EN

Miquel Roca Castell

A sa botiga heu trobareu sempre pans panets, galletes, bescuits, rollets, i tota casta de pasticeria.

TAMBE SE SERVEIX A DOMICILI

Netedat, prontitut i economia

DESPAIG

Carrer de Palma 3 bis. ARTA

GRANDES ALMACENES **San José**

DE

Vda. Ignacio Figuerola

¡HOY, COMO NADIE

detalla en precios, esta casa, todas las

GRANDES NOVEDADES

Unicos almacenes que tienen en grandes existencias

**TODO LO QUE SE REQUIERE PARA
VESTIR Y CALZAR**

y que venden más barato que nadie

Teléfono 217 I Precio fijo

ESTA CASA NO TIENE SUCURSALES

ALMACENES MATONS

DE

RAFAEL FELIU BLANES

CALLE DE JAIME II n.º 39 i 49

Palma de Mallorca

**MASTRERIA PARA SEÑORA Y CABALLERO,
ARTICULOS Y NOVEDADES PARA VESTIR,
DE TODAS CLASES**

La Fonda Randa, de Esteve

Carré de Palma, 48—**ARTA**

**S'ES OBERTA FA POC. TOT ES NOU
I LLAMPANT. SERVICI ES MERADISSIM**

prontitut

SEGUREDAT I ECONOMIA

¿Voleu estar ben servits?

EN JAUME PICO

(A) ROTCHET

teu una Agencia entre Artá i Palma i heu va cada dia.

Serveix amb prontitut i seguredat tota classe d'encàrregs.

Direcció a Palma: Harina 38 An es costat des Centro Farmacèutic.
Artá Figuerol 43.

DISPONIBLE

Si voleu menjar bo i llegítim

Oli d'oliva

dirigiu-vos a

D. JUSEP PIÑA

Quatre Cantons, 8-**ARTA**

Te olis de primera i segona classe a preus acomodats.

Serveix barrals de 16 litres a domicili.

VENTES EN GROS I AL DETALL

DISPONIBLE